

Prokopios (1. pol. 6. stol. n. l.)

Ὑπὸ τοῦτον τὸν χρόνον τῶν τινες μοναχῶν ἐξ Ἰνδῶν ἤκοντες, ... ἐς βασιλέα γενόμενοι οὕτω δὴ τὰ ἀμφὶ τῆ μετὰξῃ διοικήσεσθαι ὠμολόγουν, ὡς μηκέτι Ῥωμαῖοι ἐκ Περσῶν τῶν σφίσι πολεμίων ἢ ἄλλου του ἔθρους τὸ ἐμπόλημα τοῦτο ποιήσωνται... ἐνδελεχέστατα δὲ διερευνωμένῳ τῷ βασιλεῖ καὶ ἀναπυθνομένῳ εἰ ὁ λόγος ἀληθῆς εἶη ἔφασκον οἱ μοναχοὶ σκώληκας τινας τῆς μετὰξῃ δημιουργοὺς εἶναι ... ἀλλὰ τοὺς μεν σκώληκας ἐνθάδε ζῶντας διακομίζειν ἀμήχανα εἶναι ... εἶναι δὲ τῶν σκωλήκων τῶνδε τὸν γόνον ὡς ἐκάστου ἀνάριθμα ... ταῦτα εἰπόντας ὁ βασιλεὺς μεγάλους τοὺς ἄνδρας ἀγαθοὺς δωρήσασθαι ὁμολογήσας τῷ ἔργῳ πείθει ἐπιρρῶσαι τὸν λόγον. οἱ δὲ ... τὰ τε ὡς μετήνεγκαν ἐς Βυζάντιον, ἐς σκώληκας τε ... μεταπεφυκέναι διαπραξάμενοι τρέφουσί τε συκαμίνου φύλλοις, καὶ ἀπ' αὐτοῦ γίνεσθαι μέταξαν τὸ λοιπὸν κατεστήσαντο ἐν Ῥωμαίων τῆ γῆ.

Tedy někteří mniši, když přišli z Indie a předstoupili před císaře, slíbili, že to s hedvábím zařídí tak, aby Byzantinci už nekupovali toto zboží od svých nepřátel Peršanů nebo jiného národa... Když je císař trpělivě vyslechl a chtěl vědět, zda jsou jejich slova pravdivá, mniši odpověděli, že nějaké housenky vytvářejí hedvábí ... ale že je nemožné je převést tam živé ... a že každá housenka klade spoustu vajíček ... Když to řekli, císař mužům slíbil, že se jim bohatě odmění a přiměl je ze slov udělat činy ... A oni převezli vajíčka do Byzance, a když se z vajíček staly housenky, krmili je morušovými listy, a tak založili v zemi Byzantinců výrobu hedvábí.

Ἑπὲρ τῶν πολέμων λόγοι, 8.17.1-7

Michael Psellos (1018–1078 nebo 1096)

Ὡσπερ γάρ τινος ξύμπαντες κρείττονος μετεσχηκότες πνεύματος, οὐκ ἔτι ἐπὶ τῶν προτέρων ἐωρῶντο τῆς ψυχῆς καταστάσεων, ἀλλ' οἱ τε δρόμοι αὐτῶν μανικώτεροι καὶ χεῖρες ἐρρωμενέστεραι, καὶ τῶν ὀφθαλμῶν αἱ βολαὶ πυρώδεις τε καὶ ἐνθουσιῶσαι, οἱ τε τοῦ σώματος τόνοι ῥωμαλεώτεροι, μεταρρυθμίζεσθαι δὲ πρὸς τὸ εὐσχημονέστερον ἢ μετατίθεσθαι τῶν βουλευμάτων οὐδεὶς τῶν πάντων ἐβούλετό γε, ἢ τοῦ συμβουλευόντος ἦν.

Δόξαν δὲ αὐτοῖς τὰ πρῶτα ἐπὶ τὸ γένος ἐκείνου χωρεῖν καὶ τοὺς σεμνοὺς ἐκείνων οἴκους καταστρέφειν καὶ ὑπερόγκους, ἔργου τε εἶχοντο, καὶ ὁμοῦ προσέβαλλον, καὶ τὸ ξύμπαν εἰς ἔδαφος κατερρήγητο, καὶ τῶν οἰκοδομημάτων τὰ μὲν ἐπικάλυπτο, τὰ δ' ἀνακεκάλυπτο· ἐπεκαλύπτοντο δὲ κρηπίδες γῆθεν ἀναρρηγνύμεναι, ὡσπερ αὐτῶν τῆς γῆς τὸ ἄχθος ἀποφορτιζομένης καὶ ἀπορριπτούσης τοὺς θεμελίους.

Jakoby vyšší duch ovládl všechny. Nikdo už nebyl ve svém přirozeném duševním rozpoložení. Jejich běh byl zběsilý, ruce ještě zběsilejší, žhavý pohled plný nadšení, svaly v těle napjaté. Nikdo na světě se nechtěl (ani by to nebylo moudré) uvolnit, změnit myšlenky.

První, na co pomysleli, bylo zasadit úder svým příbuzným, zničit jejich velkolepé a honosné příbytky a ihned se dali do díla. Při jejich bouřlivém náporu se vesmír zřítíl na zem. Některé stavby zavalily trosky, jiné zůstaly bez střech. Stropy se propadaly a obnažovaly se základy, jako by země chtěla ze sebe strhnout břemeno a vymrštit kamenné základy.

Χρονογραφία, 28-29

Anna Komnena (1083 – kolem 1153)

Ὁ δὲ βασιλεὺς, ἔτι εἰς τὴν βασιλεύουσαν ἐνδιατρίβων, μεμαθηκῶς διὰ γραφῶν τοῦ δουκὸς Δυρραχίου τὴν τοῦ Βαϊμούντου διαπεραίωσιν ἐπετάχυνε τὴν ἐξέλευσιν. ἀνύστακτος γὰρ ὢν ὁ δούξ Δυρραχίου, μὴ διδοὺς τὸ παράπαν ὕπνον τοῖς ὀφθαλμοῖς, ὀπηνίκα διέγνω διαπλωσάμενον τὸν Βαϊμούντον παρὰ τὴν τοῦ Ἰλλυρικοῦ πεδιάδα καὶ τῆς νηὸς ἀποβεβηκότα καὶ αὐτόθι που πηξάμενον χάρακα, Σκύθην μεταπεμφάμενος ὑπόπτερον δὴ, τὸ τοῦ λόγου, πρὸς τὸν αὐτοκράτορα τὴν τούτου διαπεραίωσιν ἐδήλου. ὃς ἐπανιόντα τὸν αὐτοκράτορα τοῦ κυνηγεσίου καταλαβὼν, δρομαῖος εἰσελθὼν καὶ προσουδίσας τὴν κεφαλὴν, τὴν τοῦ Βαϊμούντου διαπεραίωσιν τρανῶς ἐβόα. ἅπαντες μὲν οὖν οἱ τότε παρόντες ἐπάγησαν, οὐπὲρ ἕκαστος ἔτυχε, καὶ πρὸς μόνην τὴν τοῦ Βαϊμούντου κλῆσιν ἀπονάρκησαντες. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ, πλήρης θυμοῦ καὶ φρονήματος ὢν, λύων τὸν ἱμάντα τοῦ ὑποδήματος «Πρὸς ἄριστον», ἔφη, «τὸ παρὸν τραπώμεθα· τὰ δε γε κατὰ τὸν Βαϊμούντον αὐθις κατασκευσόμεθα».

Král, který ještě zůstal v královském městě, když se dozvěděl z dopisu dračského knížete o přeplavení Bohemunda, uspíšil svůj odjezd. Skutečně, dračský kníže, krajně opatrný člověk, který sám sobě nedopřál spánku, jakmile se dozvěděl, že Bohemund se po svém příjezdu vylodil v nížině Illyrika, kde také založil tábor, poslal jednoho Skytha, který spěchal za císařem, aby mu oznámil přeplavení nepřitele. Posel zastihl císaře, když se vracel z lovu. Vběhl dovnitř a s hlavou položenou k zemi hlasitě volal, že se Bohemund přeplavil. Ale císař pln odvahy a klidu si odepnul pásek u sandálu a řekl: „Zatím se naobědváme, o Bohemundovi budeme přemýšlet později.“

Ἀλεξιάς, 12.9

STŘEDNÍ STYL

Ioannes Malalas (cca 491 – cca 578)

Ἐν αὐτῷ δὲ τῷ χρόνῳ τῆς δεκάτης ἰνδικτικῶνος συνέβη ὑπὸ τινῶν ἀλαστόρων δαιμόνων πρόφασιν γένεσθαι ταραχῆς ἐν Βυζαντίῳ, Εὐδαίμονος ἐπάρχου πόλεως ὄντος καὶ ἔχοντος ἀτάκτους ἐν φρουρᾷ ἕξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν, καὶ ἐξετάσαντος διάφορα πρόσωπα εὖρεν ἐξ αὐτῶν ὀνόματα ἑπτὰ αἰτίους φόνων, καὶ ψηφισάμενος τῶν μὲν τεσσάρων κατατόμησιν, τῶν δὲ τριῶν ἀνασκολοπισμόν. καὶ περιβωμισθέντων αὐτῶν ἀνὰ πᾶσαν τὴν πόλιν καὶ περασάντων αὐτῶν, καὶ τῶν μὲν κρεμασθέντων, ἐξέπεσαν δύο τῶν ξύλων ῥαγέντων, ἐνὸς μὲν Βενέτου, καὶ ἐτέρου Πρασίνου. καὶ ἑωρακῶς ὁ περιεστῶς λαὸς τὸ συμβὰν εὐφήμησαν τὸν βασιλέα. ἀκηκοότες δὲ οἱ πλησίον τοῦ ἁγίου Κόνωνος μοναχοὶ καὶ ἐξελθόντες, εὖρον ἐκ τῶν κρεμασθέντων δύο ζῶντας κειμένους εἰς τὸ ἔδαφος. καὶ καταγαγόντες αὐτοὺς πλησίον θαλάσσης καὶ ἐμβαλόντες ἐν πλοίῳ, ἔπεμψαν αὐτοὺς ἐν τῷ ἁγίῳ Λαυρεντίῳ ἐν ἀσύλοις τόποις.

Χρονογραφία XVIII, str. 473

Theofanes Homologetes (cca 760–818)

Τούτῳ τῷ ἔτει εἰρήνης γενομένης μεταξὺ Περσῶν καὶ Ῥωμαίων, ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Θεόδωρον, τὸν ἑαυτοῦ ἀδελφόν, μετὰ γραμμάτων καὶ ἀνθρώπων Σιρόου, τοῦ βασιλέως Περσῶν, ὅπως τοὺς ἐν Ἑδέση καὶ Παλεστίνῃ καὶ Ἱεροσολύμοις καὶ ταῖς λοιπαῖς πόλεσι τῶν Ῥωμαίων Πέρσας μετὰ εἰρήνης ἀποστρέψωσιν ἐν Περσίδι, καὶ ἀβλαβῶς παρέλθωσι τὴν τῶν Ῥωμαίων γῆν. Ὁ δὲ βασιλεὺς ἐν ἕξι ἔτεσι καταπολεμήσας τὴν Περσίδα, τῷ ζ' ἔτει εἰρηνεύσας μετὰ χαρᾶς μεγάλης ἐπὶ Κωνσταντινούπολιν ὑπέστρεψε μυστικὴν τινα θεωρίαν ἐν τούτῳ πληρώσας. ἐν γὰρ ἕξι ἡμέραις πᾶσαν τὴν κτίσιν δημιουργήσας ὁ θεὸς τὴν ἐβδόμην ἀναπαύσεως ἡμέραν ἐκάλεσεν· οὕτω καὶ αὐτὸς ἐν τοῖς ἕξι χρόνοις πολλοὺς πόνους διανύσας τῷ ἐβδόμῳ ἔτει μετ' εἰρήνης καὶ χαρᾶς ἐν τῇ πόλει ὑποστρέψας ἀνεπαύσατο.

Χρονογραφία 6119

Ioannes Moschos (cca 550–619)

ἐλάλουν δὲ οἱ τυφλοὶ πρὸς ἀλλήλους καὶ λέγει ὁ εἷς τῷ ἄλλῳ: «Ὦντως σοι, πῶς γέγονας τυφλός;» καὶ ἀπεκρίθη λέγων: «Ναύτης ἤμην νεώτερος καὶ ἀπὸ Ἀφρικῆς ἐπλέομεν, καὶ ἐν τῷ πελάγει ὀφθαλμιάσας καὶ μὴ ἔχων πῶς περιοδευθῶ, τὰ λευκώματα ἔσχον ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς μου καὶ ἐτυφλώθην.» λέγει καὶ τῷ ἄλλῳ «σύ πῶς γέγονας τυφλός;» ἀπεκρίθη κάκεῖνος «ὕαλοψὸς ἤμην τὴν τέχνην καὶ ἐκ τοῦ πυρὸς ἐπίχυσιν ἔσχον οἱ δύο ὀφθαλμοὶ καὶ ἐτυφλώθην.» λέγουσιν ἄλλῳ κάκεῖνοι «σύ πῶς γέγονας τυφλός;» ὁ δὲ ἀπεκρίθη «ὄντως ἐγὼ λέγω ὑμῖν· ὅταν ἤμην νεώτερος, ἐμίσησα τὸν κάματον πάνυ· γέγονα δὲ καὶ ἄσωτος. οὐκ ἔχων οὖν πόθεν φάγω, λοιπὸν ἔκλεπτον. ἐν μίᾳ οὖν τῶν ἡμερῶν μετὰ τὸ ποιῆσαι με πολλὰ κακὰ ἰστάμην οὖν ἐπὶ τὴν ἀγορὰν καὶ θεωρῶ νεκρὸν ἐξοδιζόμενον καλῶς φοροῦντα. ἀκολουθῶ οὖν ὀπίσω τοῦ ἐξοδίου ἵνα θεωρήσω ποῦ μέλλουσιν αὐτὸν θάπτειν ... ἐγὼ δὲ ... εἰσῆλθον εἰς τὸ μνημεῖον καὶ ἀπέδυσά αὐτὸν εἴτι ἐφόρει ... καὶ ὡς ἀπέδυσον αὐτὸν τὸ ὀθόνιον ..., ἀνακάθηται ὁ νεκρὸς ἔμπροσθέν μου καὶ ἐκτείνας τὰς δύο χεῖρας αὐτοῦ ἐπ' ἐμὲ τοῖς δακτύλοις αὐτοῦ ἔξεσέν μου τὴν ὄψιν καὶ ἐξέβαλεν τοὺς δύο μου ὀφθαλμοὺς ...»